

Ün Chalandamarz immez la sted

In venderdi es que uschè inavaunt e la versiun rumauntscha da l’opera Uorsin festagia sia premiera sùlla piazza da scoula a Zuoz. Cun sustegn da 15 iffaunts engiadinais, chantaduors dal muond rumauntsch scu eir da musicists professiunels vo l’opera sün turnea tres tuot l’Engiadina.

L’istorgia da l’Uorsin – chi’d es gnida publichedà dal 1945 – accompagna già daspö 80 ans a diversas generaziuns tres lur infanzia e que surour ils cunfins dal Grischun. Sper Heidi tucharo l’Uorsin tals protagonistis d’istorgias d’iffaunts ils pü cuntschaints da la Svizra – dime- na ün vair export engiadinais, quist Uorsin.

Zieva cha’d es gnieu realiso avaunt var desch ans ün film da kino davart quist «pü famus Engiadinais», es dal 2019 eir gnida cumponida ün’opera chi tratta da l’Uorsin. L’opera es gnida scrit- ta per tudas-ch dal cumponist Marius Felix Lange da Berlin per incumbenza dal Teater Basilea. Il libret tratta il cuntgnieu dals trais cudeschs da Selina Chönz davart Uorsin e Flurina. E quista sted riva quista opera cun musica con- temporauna in üna versiun rumaun- tscha – tradüta da la Lia Rumantscha – per la prüma vouta sün divers palcs in Engiadina e Bergiaglia.

L’opera tuocha in Engiadina
«Per me d’eira que important cha quist’opera vegna rapreschanteda cò in Engiadina, inua ch’ella tuocha eir – e que natürelmaing per rumauntsch e

La squedra musicala da l’opera Uorsin vo a festager Chalandamarz. A dretta as vezza a Gianna Lunardi scu mamma ed a Chasper-Curò Mani scu bap. fotografia: Martin Camichel

cun sustegn d’Engiadinais e d’Engia- dinais», disch Claudio Danuser, l’in- tendant da l’Opera Engiadina. El agiun- dscha cha que nu füss uschigliö sto pussibel da realiser il proget per ru- mauntsch, causa las sfidas in connex cun la lingua. Perque hegia que druvo indigens ed indigenas per l’opera. Uschè ho l’intendant eir svelt banduno l’ideja da forsa realiser l’opera cun inga- scher chantaduors dals Zürcher Sängerknaben e da las cantorias da Basilea e Lucerna.

Ma da chatter a la fin chantaduras e chantaduors giuvens per las rollas saja listess sto üna vaira sfida. «Taunt pü fur-

tünos e cuntaints essans d’avair chatto culs fradgliuns Jöri e Luisa Würms da Puntraschna e las duos scolaras da chaunt da Nina Mayer – nempe ad Am- bra Fanchi e Chiara Staub da Sent – if- faunts chi’d haun surpiglio las rollas principelas.» Las chantaduras e’ls chan- taduors giuvens sun gnies tscherchos in möd d’ün casting düraunt l’an passo e daspö il schner 2025 es Claudio Da- nuser vi dal trener per la granda pre- miera. Uschè as partecipeschan 15 if- faunts da tuot l’Engiadina al proget d’opera. Per duos rollas principelas – l’Uorsin e la Flurina – do que adüna üna occupaziun dopla ed uschè chauntan

els in Engiadin’Ota per puter ed in En- giadina Bassa per vallader.

Üna sfida pels iffaunts
«Siand cha que’s tratta da musica con- temporauna, nu sun las melodias adüna uschè cleras ed inlegiantaivlas pels iffaunts. Que es sto al principi üna sfi- da, ma els haun propi impris bain e faun üna fich buna lavur», declera Claudio Danuser. Sustgnieu vain la squedra musicala giuvna da la Camera- ta Puntraschna scu eir da duos chan- taduors ed üna chantadura dal muond rumauntsch. Uschè surpiglia Chasper- Curò Mani la rolla dal bap e Gianna Lu-

nardi la rolla da la mamma. Il chanta- dur sursilvan Flurin Caduff as vezza ed oda güsta in duos rollas, nempe quella dal barba Gian – il quel scumparta las s-chellas – scu eir la rolla da l’inviern persunificho. Per la redschia e l’insce- naziun es responsabla la zuozingra Riik- ka Läser, la quela es üna dad och per- sunas chi’d ho survgnieu il Premi d’arcugnuschentscha dal chantun Gri- schun quist an.

Sustegn da famiglias e cumponist
Tenor Claudio Danuser sustegnan eir las famiglias Könz e Carigiet il proget ed haun perque scrit ün salüd illa revista da program. Ma eir il cumponist Marius Felix Lange hegia ün grand plaschair cha sia opera vegna finelmaing rapre- schanteda illa patria da l’Uorsin. E per- que ho Claudio Danuser eir survgnieu il permiss dal cumponist da pudair adat- ter l’üna u l’otra passascha per la render pü facil pels iffaunts. «Ed impustüt esa per me il non plus ultra da pudair traunter oter rapreschanter l’opera a Zuoz scu eir a Guarda – nempe i’ls duos hotspots dal Chalandamarz», disch Claudio Danuser ed agiundscha: «Sül- las plazzas regna ün’atmosfera ed am- biente optimel per l’ouvra – ed eau m’allegri per la rapreschanter fin- elmaing davant ün public.»

Ed uschè tuorna l’Uorsin quist ven- derdi saira sün piazza da scoula a Zuoz. E que cun blusas blovas, ils fazöls co- tschens, üna pruna s-chellas e pissera pel probabelmaing prüm Chalanda- marz düraunt la sted.

Martin Camichel/fmr

Zieva la premiera da l’opera Uorsin als 13 gën 2025 sùlla piazza da scoula a Zuoz, vo quella sün turnea e fo aucha üna fermada a Ftan, San Mu- rezzan, Guarda, Bergiaglia, Puntraschna ed a Segl. Ulteriuras infurmaziuns e bigliets as survain sün www.operaengiadina.ch.

Ün lö d’inscunter per giuvenils

Daspö bod trais ons maina il cumün da Scuol ün post da promoziun d’uffants e giuvenils. In venderdi vain uossa inaugurà il nouv lö d’inscunter per giuvenils illa chasina dal silvicultur davo la halla da glatsch a Gurlaina.

NICOLÒ BASS

Daspö ils 1. marz han ils giuvenils da Scuol e contuorns ün nouv lö d’ins- cunter. Illa chasina dal silvicultur da- vo la halla Gurlaina es gnüda drizzada aint üna stüvetta cun chadafö per da tuottas sorts activitats. Quia das-cha gnir zambrià, disegnà, cuschinà, bal- là, lavurà o simplamaing chillà – tuot es pussibel. Manà vain quist lö d’ins- cunter per giuvenils da Meret Wüest. Ella es animatura socioculturala dal cumün da Scuol ed es responsabla pel temp liber dals uffants e giuvenils dal cumün da Scuol e da tuot las frac- ziuns.

Proget da pilot per giuvenils
Fingia bod trais ons düra il proget da pilot da lavur cun giuvenils a Scuol. Cha quist proget ha eir success de- muossan las cifras: Dal 2023 han visità 490 giuvenils las sportas correspun- dentas, dal 2024 d’eiran quai fingia 926 giuvenils. «Ils giuvenils das- chan far adöver da las sportas in lur temp li- ber, els nu sun obliats», disch Meret Wüest. E sco ch’ella declera, nu saja il böt be cha’ls giuvenils visitan las spor- tas, dimpersè ch’els sviluppan e cree-

schan activamaing novas sportas ed arrandschamaints. Uschè vain publi- chà üna jada al mais il program deta- glià cun var ot arrandschamaints in media per mincha gust.

Sper quistas occurrenz es l’ins- cunter dals giuvenils avert adüna in mardi, gövgia e venderdi da las 17.00 a las 19.00. «Ils uffants pon gnir eir sch’els han dumondas o pissers», de- clera Meret Wüest ed agiundscha, «nus eschan adüna quia pels giuvenils.» Cha’ls giuvenils da Scuol dessan gnir duds e lur bsögn dessan gnir tuts sül seri. «Els dessan avoir la pussibilità da crear e sviluppar activamaing lur cu- mün», disch ella.

Inauguraziun dal lö d’inscunter
Düraunt ils ultims trais ons ha l’adressa dal lö d’inscunter müdà fingia plüssas jadas. Illa chasina dal silvicultur a Gur- laina s’haja uossa chattà ün lö indeal. «Nus vain piazza avuonda dadaint e da- doura per tout las activitats pussiblas», quinta Meret Wüest. In venderdi chi vain ha lö l’inauguraziun dal lö d’ins- cunter per giuvenils a Gurlaina e las re- sponsablas vöglian preschantar las lo- calitats e la sporta per giuvenils. «Eu m’allegri sün buns discuors ed üna flot- ta festa», disch l’animatura sociocu- lurala.

Meret Wüest ha absolt dal 2009 il ba- chelor in art ed intermediaziun a Lucer-

na. In seguit ha ella stübià animaziun socioculturala medemmamaing a Lu- cerna. Daspö dusesch ons lavura ella cun giuvenils ed ella ha ramassà ex- perienzas in chasas d’uffants, in psi- chiatrias per uffants ed illa prevenziun da tabac. Daspö ils 1. avuost 2022 mai- na ella il proget da pilot per la pro- moziun d’uffants e giuvenils a Scuol. Ella es persvasa cha’ls giuvenils dou- ran üna persona dadour las structur- as da scoula e da famiglia chi s’ingascha per lur bsögn. «Quai es mia lezcha», quinta ella. Uschè ha ella seis büro di- rectamaing pro’l lö d’inscunter a Gur- laina ed ella es eir preschainta pro la gronda part da las activitats. E per ren-

der attent a la sporta per giuvenils, vi- sta Meret Wüest regularmaing las scu- las da las fracziuns. E quai cun success – las cifras da giuvenils chi visitan las sportas dal temp liber creschan minch’on. La fin da lügl finischa uossa la fasa da pilot da quist proget. E graz- cha a l’interess dals giuvenils ed il local d’inscunter, ma impustüt eir grazcha a l’ingaschamaint da l’animatura socio- culturala e sia squadra d’agüdantas cuntinuarà quel eir in avegnir.

Avertüra ed inauguraziun dal lö d’inscunter per giuvenils illa chasina dal silvicultur a Gurlaina: Venderdi, ils 13 gën, da las 17.00 a las 21.00.

Meret Wüest preschainta in venderdi saira il nouv lö d’inscunter per giuvenils a Gurlaina.

fotografias: Nicolo Bass